

A TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1880. évi június 28., 29., 30. napjain

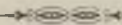
SÁROSPATAKON TARTOTT NYÁRI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

BÁLINT JÓZSEF,

EGYHÁZKERÜLETI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.

1880.

*A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1880. évi június hó 28., 29., 30. napjain
Sárospatakon tartott nyári közgyűlésének*

J E G Y Z Ö K Ö N Y V E.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület, az 1880. évi június hó 28., 29., 30. napjain, Sárospatakon tartotta meg, *Kun Bertalan* szuperintendens és *ifjabb báró Vay Miklós* alsózempléni egyházmegyei segédgondnok elnöklete alatt, nyári közgyűlését, az egyházmegyék képviselői, a főiskola összes tanári karának s hivatalos közegeinek jelenlétében, s több a tanügy és főiskolánk ügyei iránt melegen érdeklődő egyházi és világi férfiak s hallgatók jelenlétében és közreműködése mellett.

Jelen voltak mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: Fodor Pál, esperes; Batta Fózsef, Veress Sámuel, papi tanácsbírák.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Prágay Lajos, esperes; Futó Sámuel, papi tanácsbíró.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Kopré Ferenc, esperes; ifjabb báró Vay Miklós, segédgondnok; Terhes Barna, papi; Bódogh Károly, Dr. Lengyel Endre, világi tanácsbírák.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Debreczeni Gábor, esperes; Ragályi György, segédgondnok; Simon Fózsef, papi; Ragályi Miklós, világi tanácsbírák.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Laky András, esperes; Bálint Fózsef, Dudás Lajos, papi; Dókus Gyula, világi tanácsbírák és Fejes István, sátoralja-ujhelyi lelkész.

A gömöri egyházmegyéből: Török Fózsef, esperes; Nagy Pál, papi; Lőrinczy Endre, világi tanácsbírák.

A tornai egyházmegyéből: Lovass Sámuel, esperes; Lükö Géza, segédgondnok; Kapossy György, főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: Szabó András, esperes; Makay Dániel, papi; Bernáth Dezső, világi tanácsbírák; Orémus Dániel, egyházmegyei főjegyző.

A sárospataki főiskola részéről: Hegedüs László, főiskolai világi algondnok; Mitrovics Gyula, akadémiai, Buza János, gimnáziumi igazgatók; Zsindely István, gazdasági választmányi elnök; Németh László, főiskolai jogigazgató; a főiskolai tanügyi bizottság testületileg, s az összes tanári kar.

Jegyzőktől: Bálint Fózsef, egyházkerületi fő-, Mitrovics Gyula, al-, Debreczeni Bertalan, világi jegyzők.

Ezeken kívül számos egyházi és világi férfiak s hallgatók.

1. Elnök, szuperintendens úr, rövid buzgó imája után,
a közgyűlés megnyitottnak nyilvánított.
2. Főgondnok úrnak, súlyosan akadályozó körülményei miatt, jelen gyűlésünkön meg nem jelenhete elnökileg jelentetvén :
sajnos tudomásul vétetett. Ennek következtében a világi elnökségre, mint jelenlévő legidősb segédgondnok, ifjabb báró Vay Miklós kéretett fel, ki is az elnöki széket, a közgyűlés szívélyes üdvözlése mellett, legottan készséggel el is foglalta.
3. A képviselők megbízó-levelei
igazoltattak.
4. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 106-ik számára vonatkozólag, elnök szuperintendens úr által jelentetvén, hogy a főiskolai egyházi algondnoki hivatalra kijelölt két férfiura, az egyházmegyékből a szavazatok beérkeztek.
Ezek fölbontására a gyűlés kebeléből, Debreczeni Gábor és dr. Lengyel Endre elnökletök alatt, Fodor Pál és Ragályi Miklós személyeikben, egy küldöttség bízott meg; a szavazás eredményéről teendő jelentése még ez ülés folyama alatt bevértván.
5. Ugyanazon tavaszi közgyűlésünk, 13-ik szám alatt hozott jegyzőkönyvi határozatában, azzal bizván meg a sárospataki főiskola és a miskolci gimnázium tanári karát, hogy beható tanulmányozás tárgyává tevé az egyetemes tanügyi bizottság albizottságának, a középiskolai rendtartás, tanárképesítés és gimnáziumi tanterv tárgyában készített nagyterjedelmű dolgozatát, tegye meg azokra vonatkozó észrevételeit : olvastatott első sorban a sárospataki főiskola tanári karának, tanügyi bizottságunk által is átnézett és elfogadott munkálata, s párhuzamosan a miskolci gimnázium tanári testületének észrevételei, ugy a középiskolai rendtartásra, mint külön-külön a tanárképesítés és középiskolai tantervre vonatkozólag is.

Egyházkerületünk megfontolván az említett tanári testületek által az egyetemes tanügyi bizottság munkálataiban felölelt oktatásügyi kérdések és elvek alkalmából kifejtett érveket és indokokat: határozatképen kimondja, hogy a gimnáziumi osztályok berendezését illetőleg, jövőre is megmaradni kíván a 8 osztályu gimnázium mellett és pedig egyebek közt azon oknál fogva, mert a 9 osztályu gimnázium, nézetünk szerint, távolról sem segít középiskolai oktatásügyünk eddig tapasztalt hiányain, s ha már épen 9 osztályt akarunk, meggyőződésünk szerint, a gimnáziumot nem felül, hanem alul kellene megtoldanunk, már csak az alapos előkészültség kívánatos szempontjából is. A mi a középiskolák igazgatására, belrendtartására és fegyelmére vonatkozó részletet illeti, azt a tanári kar és tanügyi bizottság által tett módosításokkal elfogadja; a tanárképesítésre nézve pedig, ideiglenesen teljesen megnyugszik egyházkerületünk abban, hogy leendő tanáraink, mint a legközelebbi időben, úgy ezután is, a létező egyetemeken és azokkal összeköttetésben álló tanárképezdéken szerezzék meg az alkalmazásnál általunk is megkívánt tanári oklevelet; annyival is inkább, mert a netalán később, közös erővel felállítandó felekezeti tanárképezde ügyét mindaddig függő kérdésnek kívánjuk fentartani, míg törvényhozás útján el nem döntenek az: vajon a felekezeti képezdékkel összeköttetésben megalakítandó vizsgáló-bizottság által kiállított képesítési oklevelek minden tekintetben egyenlő értékűek és érvényűek lesznek-e az állami bizottságok által kiadott képesítési oklevelekkel. Egyébiránt, midőn egyházkerületünk, a tanügyi bizottság gyűléseire menő

képviselőit megbízza, hogy annak tanácskozásaiban az itt megjelölt utasításhoz alkalmazkodjanak, nem mulaszthatja el alkalmilag annak is kifejezést adni, melyszerint óhajtana maga részéről, ha az egyetemes tanügyi bizottság, tanügyi javaslatainak alkotásainál, csakis a valamennyi protestáns intézetekre vonatkozó elvi pontok körvonalozására szoritkoznék s nem egyúttal azon, a helyi viszonyok által sokképen érintett részletek megszabására is, a melyek mindig csak a körülmények szerint oldhatók meg helyesen és üdvösen.

6. Ezzel összekötetésben olvastattak a sárospataki tanári kar és a főiskolai tanügyi bizottság tanügyi előterjesztésének és gimnáziumi tervjavaslatának főbb pontjai.

E nagyterjedelmű dolgozat főbb elvei — az egész középiskolai oktatási ügy majdan leendő megoldásának és rendezésének alkalmára — tárgyalási alapul és kiindulási pontul elfogadtattak s a munkának kellő számban leendő kinyomatása elhatározottat.

7. Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 58. száma alatt, az ungi egyházmegye indítványa folytán kelt határozat következtében, Zsindely István, főiskolai gazdasági választmányi elnök, fölterjeszti külön-külön kimutatásban, hogy képezdei tőke- és kamat-címen melyik egyházmegye s annak mely egyházai s mennyivel tartoznak a főiskola pénztárába?

Amennyiben e kimutatásból nem tűnik ki világosan, hogy mely egyháznak és mi időtől van kötvénye, melytől netaláni kamathátralékai számíttatnak? holott a kamatfizetésre és a hátralékok kimutatására és nyilvántartására nézve ez mulhatlanul szükségesnek mutatkozik: ezen kimutatás a gazdasági választmánynak azon utasítással adatik vissza, hogy összevetvén ezt a képezdei tőkék bejegyzésével, terjeszsen be erről, őszi egyházkerületi gyűlésünkre, egy szabatosabb kimutatást, melyből kitűnjék, hogy mely tőkék s mely időtől nincsenek kötvényileg és kellően biztosítva? szó sem lehetvén itt a kötvényileg teljesen biztosítva levő s pontosan kamatozó tőkékről; hogy e kimutatás alapján a tőkék kivétel nélkül kötvényileg biztosíthatassanak, s ha szüksége mutatkoznék, a kimutatandó tőketartozások, kamathátralékaikkal együtt, azonnal behajthatassanak.

8. Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 59. száma alatt, szintén az ungi egyházmegye sürgető fölhívása folytán, a sárospataki irodalmi kör s illetőleg a főiskolai főbizományos utasítva lévén, hogy a főiskola által kiadott népiskolai könyvek címsorát az egyházmegyéknek küldjék meg: erre nézve a gazdasági választmány által jelentetett, hogy miután egyrészt a főbizományos által a címsornak az esperesi hivatalokhoz kívánt megküldése eddig is mindenkor megtörtént, de a már eddig a vidékekre kiszolgáltató iskolai tankönyvek borítékán is sorrendben ki lévén nyomva a készletben meglevő tankönyvek címsora: e részben újabb intézkedésnek szüksége alig mutatkozhatik.

Mindezek mellett is azonban, az egyházmegyékből netalán nyilvánítandó panaszok megszüntethetése tekintetéből, újabban elhatározottatik, hogy a tankönyvek címsora az esperes uraknak legalább is annyi példányban küldessék meg, a hány járásra van osztva egyházmegyéjük. Az esperes urak pedig gonddal legyenek arra, hogy az egyházak, illetőleg az iskolai előljáróságok s tanítók, a könyvek beszerzése iránt, még ez iskolai év megnyilta előtt, kellő időben intézkedhessenek.

9. Ugyanazon közgyűlés, 111-ik számú határozata értelmében, Fráter Sándorral, a főiskola györgytarlói birtoka haszonbérletjével kötendő szerződés végleges szövegezésére megbízott küldöttség betérjeszti a főiskolai gazdasági választmány által megállapított, általuk átvizsgált szerződést, erre a Fráter

Sándor által beterjesztett észrevételeket, s ezen észrevételek combinálása s a helyszínén megejtett vizsgálat után Fráter Sándor bérlővel létrehozott megállapodásokról felvett jegyzéket, mely utóbbiak a szerződés eredetileg tervezett szövegével együtt felolvastatván, mindjárt a szerződési szöveg II-ik pontjánál az egyházkerületi közgyűlés többsége és a választmány, illetve Fráter Sándor bérlő között, azon fontos elvi eltérés mutatkozott, hogy míg bérlő a szerződés ezen vita tárgyát képező II-ik pontját úgy kívánta szövegeztetni, hogy „azon esetben, ha a haszonbérlet tartama alatt a birtok a Tisza vagy Bodrog folyó gátszakításából keletkezett árvíz vagy talajvíz által elárasztatnék, s az egész birtok, vagy annak tulnyomó része egy vagy több évre haszonvehetetlenné tétetnék, az elárasztást követő három évre a béremelkedés helyt nem foghat s haszonbérül csupán a bérleti első öt évre kikötött 5000 frt. fizetendő. A fenti időszak eltelte után azonban, a bérleti emelkedés akként történik, mintha az ár-, illetve talajvíz közbe nem jött volna; megjegyztetik, hogyha az ár-, illetve talajvíz, szeptember 1-ső napja előtt borítaná el a birtokot, azon év kezdetétől; ha pedig szeptember hó 1-ső napja után történnék, a következő év kezdetétől szűnik meg a béremelkedés,“ s e szövegezést a küldöttség is ily módon elfogadhatónak véleményezte: addig egyházkerületi közgyűlésünk többsége, a talajvíz által okozható bármi néven nevezendő károsítást nem kívánja a kötendő szerződésben olyannak tekinteni, a mely bérleengedésre, helyesebben a béremelkedés elmaradására okot szolgáltatathatna, s haszonbérlet a haszonbéremelkedés megfizetése terhe alól felmentené.

Ezen — mondhatni — az egész szerződésben legfontosabb elvi kérdésben előállott ily különbség, a szerződés tovább tárgyalását megakadályozván, nyilatkozatra hivatott fel haszonbérlet Fráter Sándor arra nézve, vajon elfogadja-e ezen közgyűlésünk által elfogadott feltételt, vagy sem? Mire Fráter Sándor, a gyűlés következő napjára írásban beadott s felolvasott nyilatkozatában, gondolkodási határidőt kér, ezen kérdésben adandó végleges és kötelező nyilatkozata megtehetése végett, s addig a további alkudozás függőben hagyását kérelmezi; indokolván e kérelmét azzal, hogy előbb tüzetesen és alaposan végére kell járnia annak, vajon a bodrogi közti Tiszaszabályozó-társulat mily munkálatot kíván ezen talajvíz levezetésére vonatkozólag teljesíteni, ennek munkálatától függvén az, vajon a haszonbérlet birtok a talajvíztől megmenthető-e és mily mértékben?

Egyházkerületünk Fráter Sándor ezen kérelmét teljesíti, s neki a jövő őszi, esetleg a jövő évben tartandó tavaszi közgyűlésig határidőt enged nyilatkozhatni a felett, vajon hajlandó lesz-e azon szerződési feltételétől elállani, hogy a talajvíz által okozott károk esetén haszonbéremelkedést nem fizet, s elfogadni az egyházkerület ezzel ellenkező azon feltételét, hogy ily talajvíz által előállható kár esetén, haszonbérlet semmi kedvezményben nem részesül?

Addig tehát, míg Fráter Sándor ezen kikötött határidőkben végérvényesen nyilatkoznék, a további egyezkedést függőben hagyja egyházkerületünk, s csak ha ezen közgyűlésünk által felállított feltételt elfogadja bérlő, akkor fog a szerződés többi pontjai tovább tárgyalásába belebocsátkozni, melyek valószínűleg ily éles különbséget nem fognak feltüntetni, s így a szerződés megkötését alig fogják akadályozni.

10. A főiskolai gazdasági választmány beterjeszti megerősítés végett, az 1878. évi tiszánai őszi közgyűlés 60. számú határozata értelmében, a Rozgonyi Mária Irma hagyatéki, illetve alapítványi ügyében, a makkos-hotykai 17. és 100. számú telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlanok eladásáról készített, Rozgonyi Mária Irma örökösei s a sárospataki főiskola mint eladók és Meczner Gyula mint vevő között keletkezett adásvevési szerződést, valamint a fennebb megjelölt jegyzőkönyvi pontban elfogadott 2000 frt. alapítványról kiállított alapítvány-levelet.

Egyházkerületünk az adásvevési szerződést jóváhagyja s arra a jóváhagyási záradékot rávezettetni rendeli; azonban azon kikötéssel, hogy a szerződés IV. cikk

4-ik pontjában, vevő által, a Rozgonyi Mária hotykai siremléke gondozása költségei fejében, a makkos-hotykai lelkészi hivatal részére évenként örökidőig fizetendő 25 frt. erejéig terjedő zálogjog, a megvásárolt makkos-hotykai 17. és 100. számú telek-jegyzőkönyvben, a birtok átírásával egyidejűleg, azon megjegyzéssel kebeleztessek be, hogy a birtok tulajdonosa köteles ezen összeget minden évben, május 1-ig, a sárospataki főiskola pénztárába befizetni, s aztán ugyancsak a vevő vagy örökösei utalványára fog ezen összeg a makkos-hotykai lelkészi hivatalnak, a siremlék gondozása feltétele mellett, kifizettetni.

A mi már most az alapítvány-levelet illeti: egyházkerületi közgyűlésünk ezen alapítvány-levelet elfogadja és megerősíti, azonban annak XI. pontjára vonatkozólag azon megjegyzéssel, hogy ezen alapítványi tőke épenúgy fog kezeltetni, mint a főiskola egyéb pénzei, s a főiskola arra, hogy ezen alapítványt aranyértékben kezelje, nem köteleztetik.

Az alapítvány elfogadása és megerősítése — az előadott feltétellel — az alapítvány-levélre rávezettetni rendeltetik.

- 11.** Ugyancsak folyó évi tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyve 112-ik pontjára vonatkozólag, olvastatott a tolcsvai Nagy Gedeon végrendeleti örökösei által kiállított s bemutatott biztosító okirat,

mely okmány az idézett számú határozattal mindenben megegyezőleg lévén kiállítva: az elfogadtatik, azonban azon megjegyzéssel, hogy annak első lapján, alúlról 5-ik sorban, felvilágosításul ezen szó: „évenként“ szúrassék be ezen szó elé: utólagosan; továbbá, hogy az Nagy Barnabás kiskoru érdekében gyámhatóságilag hagyassék helyben.

Minthogy azonban ily közbeszúrás az okmány hitelét rontja, megkívánja egyházkerületünk, hogy azt tolcsvai Nagy Gedeon aláíró örökösei ujlag kiállítván s gyámhatóságilag megerősítettvén, kellőleg felbélyegezve terjeszszék be egyházkerületünknek; addig ezen okmány egyházkerületünknel megtartatván.

- 12.** Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 113. száma alatt kelt határozata folytán, olvastatott az egyházkerületi főleánynevelde felügyelő-bizottsága által beadott előterjesztés, mely ezen iskola szomorú vagyoni körülményei elősorolása mellett, javaslatokat terjeszt elő az iránt, miként lehetne egy oly állandó alapot teremteni, mely által ezen iskola fennállása biztosítottassék, s más hasonló intézetekkel szemben versenyképessé tétessék.

Egyházkerületünk belátva azt, hogy a nőnevelés a gyermekek nevelésével egyenlő fontosságú, s ennek előmozdítására minden erővel s kezénél levő eszközökkel törekedni szent és elmulaszthatatlan kötelessége: kijelenti, hogy az egyházkerületi főleányneveldét nemcsak mindenáron és minden lehető áldozattal fentartani ohajtja, hanem azt úgy kívánja átalakítani, hogy az egyrészt szellemileg méltó helyet foglaljon el az ilyen női középiskolák között, másrészt a tanítás lehető olcsóvá tétele, a körülmények szerint, a szükséghez képest esetleg bentlakás és olcsó ellátás s más egyéb tényezők által alkalmassá tétessék a szegényebb sorsu szülők gyermekei befogadására is.

De hogy ezen cél elééressék, pénzalapra van szükség, melynek előteremtése végett egyházkerületünk a protestáns áldozatkészségbe veti bizalmát, alaposan és és biztosan remélve, hogy ily nagyhorderejű társadalmi tényező, minő a leánynevelde megmentése és felvirágoztatása nagyfontosságú kérdésénél, ismét sorakozni látandja azon egyeseket és egyházközségeket, kiknek áldozatkészsége már oly sok nemes célt mozdított elő.

Azért egy felhívást kíván kibocsáttatni egyházkerületünk, elnökei aláírásával, az egyházmegyékhez, az egyes egyházakhoz, valamint magánosokhoz is, adakozásra szólítván fel azokat, s minthogy a fennebb előadott cél elérése csak tetemes áldozattal lehetséges, megvárja egyházkerületünk az egyes egyházaktól, hogy ezen iskola fentartása lehetővé tétele végett, legalább oly évi adományra kötelezik magukat, mely lélekszámuk arányának megfelel, oly módon, hogy minden lélekre legalább egy krajcár essék.

Ezenkívül elfogadja egyházkerületünk a választmány által javasolt sorsjátékot is és megbizta ugyanezen felügyelő választmányt, hogy ezen sorsjáték keresztülvitelére szükséges minden lépést tegyen meg.

Egyszersmind Hegedűs László elnöktele alatt Orbán József, Bokor József, Dezső Lajos, Szívós Mihály és Tóth Pál szakférfiakból álló küldöttséget küld ki egyházkerületünk a végett, hogy ezen küldöttség az intézetet mind belterjileg, mind vagyoni helyzetét tekintve vizsgálat alá vevén, adjon jövő őszi közgyűlésünkre kimerítő javaslatot, az intézetnek mind szellemi, mind anyagi szervezetére vonatkozólag.

Végül, minthogy a jövő évben már az intézetet anyagi segítséggel kell fentartani, felhatalmaztatik szuperintendensünk, hogy ennek szükségleteit a jövő évre más pénztár igénybevételével is fedezze.

13. Olvastatott a magyar királyi vallás- és közoktatási minisztérium, folyó évi május 14-én, Budapesten, 13,757. szám alatt kelt s szuperintendensi hivatalunkhoz intézett azon értesítése, hogy az 1879-ik évre utalványozott államsegélyről bemutatott számadás a kebelebeli számvevőségnek átvizsgálás végett kiadatott, s hogy a segélyben részesített egyes egyházközségek nyugtáira bélyeg ez esetben nem kívántatik.
14. Ugyanazon minisztérium, 1880. április hó 27-én, 34,552. szám alatt kelt intézvényében, fölkéri szuperintendensünket, hogy az egyházkerületében levő műemlékek fõntartása s esetleg célszerû restaurálása iránt, esetenkint a Budapesten székelõ ideiglenes bizottsággal lépjen közvetlen érintkezésbe.
15. Ugyanazon minisztérium, folyó évi május hó 3-án kelt 35,372. számú rendeletében, felhívja szuperintendensünket, hogy utasítaná a hatósága alatti lelkészeket oda, miszerint a területükön elhalt magyar-, horvát- és tótországi alattvalók hivatalból kiállítandó halott-leveleit vagy közvetlenül a végvidéki lelkészekhez, vagy pedig saját egyházmegyei hatóságuk útján a zágrábi császár királyi hadparancsnoksághoz juttassák.
16. Ugyanazon minisztérium, 17,066. szám alatti intézvényében, arról értesíti szuperintendensünket, hogy a folyó évre szóló államsegélyt, egyházkerületünk részére, 6650 frtban, a miskolci adóhivatalnál utalványozta.
17. Lukácsy Sándor, miniszteri tanácsos, mint az országos magyar kertészeti egyesület igazgatója s a „Népkertész“ lap vezérszerkesztője, a „Népkertész“ című lapra aláírási ivateket s előfizetésre fölhívást közöl.

Mindezen intézvények tudomásul vétetvén, szuperintendensi úton köröztetni rendeltettek.

18. A magyar királyi honvédelmi minisztérium, folyó évi február 14-ről kelt ^{54,808.}_{V. 1879.} szám alatti intézvényében, Szunyogh István szõllõs-ardói tanítónak, a tényleges katonai szolgálat alóli fölmentetése

ügyében, kérdést intéz szuperintendensi hivatalunkhoz, kérvén, hogy tegyen jelentést arról, vajon ezen egyházkerület körében, a tanképesítő vizsgálatnak eszközzésére s a népiskolai elemi tanítói oklevelek kiszolgáltatására ki van és különösen az 1874-ik évben ki volt és minő alapon volt följogosítva, s vajon különösen az egyházmegyei tanképesítő bizottság által kiállított néptanítói oklevél — amilyen a Szunyogh István oklevele is — ezen egyházkerület által érvényes tanítói oklevélnek s az ilyennel ellátott egyén valóságos népiskolai tanítónak, s a hitfelekezeti népiskolákban kifogás nélkül alkalmazható néptanítónak ismertetett és ismertetik-e el és ilyen oklevelekkel ellátott néptanítók valósággal léteznek-e és többen is léteznek-e ezen egyházkerület körében?

Szuperintendensünk jelentvén, hogy e miniszteri leiratra, egyházkerületünknek ez ügyben megállapított nézete szerint, már befelelt; további intézkedés szüksége fenn nem forog. Egyébiránt espereseink ujlag utasítatnak azon korábbi rendeleteinkre, hogy ezután csak képezdében végzett s ez által tanítói oklevelet nyert egyéneket alkalmazzanak tanítói hivatalra. Vagy ha oly egyéneket alkalmazzának, kik képezdét ugyan végeztek, de még tanítói oklevéllel nem bírnak, ezeket szigoruan kötelezzék arra, hogy egy év leforgása alatt a tanítói oklevelet szerezzék meg, különben hivatalukból elbocsáttatnak.

- 19.** A tiszántúli egyházkerület, folyó évi április hó 12-ik napján Debrecenben tartott közgyűlése, 108-ik számú jegyzőkönyvi átiratában, figyelembe való vétel végett, megküldötte azon észrevételeket, a melyeket tett maga részéről, az egyetemes tanügyi bizottságnak, mult évi november 24—29-ik napjain Budapesten megállapított szervezetére vonatkozólag.

Ez észrevételeket, illetőleg módosításokat, egyházkerületünk azon megjegyzéssel veszi tudomásúl, hogy mi már, tavaszi közgyűlésünk egyik jegyzőkönyvi pontjában, e tárgyban megállapodásra jutottunk nemcsak, hanem ugyanazon alkalommal képviselőinket is megválasztottuk s így ujjab határozatot hozni nem látjuk szükségesnek.

- 20.** Révész Bálint, tiszántúli egyházkerületi szuperintendens úr, 15 példány egyházkerületi névtárt küldött szuperintendensi hivatalunkhoz.

Köszönettel vétetvén, a küldeményből egy példány levéltárunkba helyezendő.

- 21.** Olvastatott ugyancsak a tiszántúli ev. ref. egyházkerületnek Debrecenben, 1880. április 12-én, 112. szám alatt kelt s szuperintendensünkhöz küldött azon határozata, melyben az egyetemes tanügyi bizottság által kiadott tankönyvek kiadói jogára vonatkozólag kijelenti, hogy az egyházkerületünk által, 1878. évi őszi közgyűlésünkben megerősített s az említett könyvek kiadói jogának megszerzését tárgyzó szerződéshez addig nem járulhat, mig egyházkerületünk a tanügyi bizottság feloszlása óta Sárospatakon nyomtatott könyvek jövedelmével be nem számol.

Olvastatott továbbá a főiskolai gazdasági választmánynak erre vonatkozó előterjesztése, melyben arról értesít, hogy a fennebb érintett szerződést, a két dunai egyházkerület már aláírta.

Egyházkerületünk sajnálattal veszi tudomásúl, hogy a tiszántúl levő egyházkerület ezen bonyolult jogügyletet békés úton kiegyenlítő s épen a tanügyi albizottság által ajánlott szerződést el nem fogadta, bár egyházkerületünk elment ezen ügyben, ezen szerződés kötésénél, a méltányosság legszélső határáig, s a 2000 frt. vételárt épen azon feltétel alatt ígérte meg, hogy az általa, a tanügyi bizottság fennállása alatt, azonban ennek tudtával és utólagos beleegyezésével nyomtatott könyvekről, beszámolásra ne kényszerítettessék. De hogy ezen ügy már egyszer valahára végleg lebonyolittassék, hajlandó egyházkerületünk, a tiszántúli egyházkerület kívánságára, a főiskolánk által, az egyetemes tanügyi bizottság fennállása ideje alatt nyomtatott tankönyvek jövedelméről, a tanügyi albizottságnak beszámolni és azért utasítja a

főiskolai gazdasági választmányt, hogy ezen számadást, melyben tekintet legyen a néhai Árvai József javára fennálló s általa főiskolánkra ruházott irói díj követelésre is, a tanügyi albizottságnak leendő megküldés végett, szuperintendensi hivatalunkhoz adja be.

Kijelenti egyébiránt egyházkerületünk, hogy miután a tiszántúli egyházkerület ezen eljárása folytán, az ügy egyezségileg leendő kiegyenlitése fogamatba nem vehető, az 1878. évi őszi közgyűlésben 50. számú d) pont alatt hozott határozattal s illetve az ezzel megerősített szerződéssel vállalt kötelezettségét, maga részéről fennállónak szintén nem tekintheti.

- 22.** A dunántúli testvéregyházkerület, folyó évi április hó 26-ik napján, Rév-Komáromban tartott közgyűlése 96-ik számú jegyzőkönyvi kivonatában, arra hívja fel egyházkerületünknek is figyelmét, hogy amennyiben a már korábban indítványozott protestáns egyetemnek eszméjét, a kellő anyagi erő hiánya miatt, ez idő szerint nem lehetne megvalósítani: tekintettel a középtanodai szervezetre, a conventi s egyetemes tanügyi bizottságnak közoktatásunkat szervező munkálataira, nemkülönben a tanításnak egyöntetűségére s a tanerők képzésére, addig is, míg az egyetem létesíthető lenne, eszközölnök mi is a tanárképezdével összekötött bölesészeti tanfolyamnak egy később megállapítandó helyen való felállítását.

Egyházkerületünk a protestáns egyetem ügyében tett indítványt tudomásul veszi, minthogy pedig a tanárképzés ügyében, egy fentebbi jegyzőkönyv pontjában, legálább ideiglenesen, már megállapodásra jutott, újabb határozatot hozni nem látja szükségesnek.

- 23.** Ugyanazon egyházkerület szuperintendensi hivatala megküldötte a „Szondy Zsuzsánna végrendeletének“ a nevezett egyházkerület által kinyomatott példányát.

Köszönettel vétetvén, levéltárunkba határozottat letéetni.

- 24.** Török Pál, dunamelléki szuperintendens úr, ez évi június 4-éről kelt átiratában tudatja, hogy az egyetemes tanügyi bizottság július 1-én, délelőtt 9 órakor kezdi meg újra Budapesten tanácskozásait; egyszersmind közli a gyűlésnek főbb tárgyait is.

A gyűlés megkezdésének határideje és a tanácskozás főbb tárgyai már közöltettek egyházkerületünk követeivel. Minthogy azonban kinevezett világi képviselőink, elháríthatatlan okok miatt, a tanácskozáson meg nem jelenhetnek: Bernáth Elemér, királyi tábla bíró úr, mint póttag kéretett fel a képviselgetésre.

- 25.** Megküldettek a „magyar országos nő-segélyzőegylet,“ „az országos magyar képzőművészeti társulat“ és a duna-szerdahelyi egyház segélyezése ügyében kibocsátott gyűjtő-ívek és felhívások.

Azoknak egyházkerületünkben leendő körzésére és ajánlására, szuperintendens úr kéretett fel.

- 26.** Olvastatott a Baldácsy alapítvány kezelő bizottságának 1880. március 30-án kelt s eddigi működéséről szóló jelentése, melyben tudatja, hogy a gr. Hunyadi családdal kötött jogügylet lebonyolított, a Hunyadi családnak fizetendő 100,000 frt. az első magyar általános biztosító-társaság által megszavaztatott; az alapítvány épületei 11,297 frt. 99 kr. értékben leltározattak, azok kijavítottak; az alapító özvegye s családja és az alapítvány között fenforgó számos vitás és peres kérdés egyezséggel eldöntetett, minek következménye lön, hogy az alapítvány, az özvegyi jog s egyéb követelések kiegyenlitésére 30,000 frtot lesz köteles fizetni, mely iránt ismét az első magyar általános biztosító-intézettel kötött szerződés. Bemutatja továbbá a bizottság a múlt 1879. évi számadását.

Ezen jelentés tudomásul vétetik, s az alapítványt kezelő bizottság egész eljárása helyeseltetik.

27. Az alsóborsodi egyházmegye, mult 1879. évi szeptember hó 4-én Noszvajban tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 8-ik száma alatt, a noszvaji egyháznak azon kérelmét terjeszti föl, jóváhagyás végett pártolólag, hogy három éves tanítóját, *Dancs Tamást*, a negyedik évre is megtarthassa, azon oknál fogva, mert a jelen inséges időben az egyház hivei nem képesek említett tanító fizetését hiány nélkül beszolgáltatni.

E kérelemnek — méltányos okai levén — hely adatik s a tanítónak negyedik évre megmaraszthatása megengedettik.

28. Olvastatott a magyar-izségi lelkész, *Kiss József* ellen beadott panaszok megvizsgálására folyó évi tavaszi közgyűlésünk 73. számú határozatával kiküldött bizottság jelentése, melyben — hivatkozva a nyomozási iratokra — előadatik, hogy a lelkész ellen a magyar-izségi anya- és cselei leányegházak főgondnokai részéről beadott vádak, t. i.:

a) hogy 10 év alatt egyszer sem tartott a leányegyházban istenitiszteletet, mert templom nem volt; 10 évig szedte a fizetést a nélkül, hogy a leányegyházakban valami szolgálatot teljesített volna;

b) hogy a cselei leányegyházban a templomépítést nemhogy előmozdította volna, sőt azt nyíltan akadályozta;

c) hogy a templom felépítése óta Cseleiben csak minden harmadik vasárnap tart istenitiszteletet, holott 3 vasárnap közül kettőn kellene tartania;

d) hogy az előbbi pontban említett szándéka kivitele céljából, részrehajló egyházmegyei küldöttséget eszközölt ki;

e) hogy közokirat-csonkításban bűnrészes, s hamis anyakönyvi kivonatot állított ki, — alaptalanoknak bizonyultak; méginkább nélkülözvén minden alapot az egyházmegye ellen szórt azon vádak, hogy az egyházmegyét az önzés, személyes barátság s ezzel rokon tekintetek vezették ezen ügyben, s hogy az egyházmegyei kiküldöttek érdekeltek voltak s nem a szabályok szerint jártak el.

Indítványozza továbbá ezen jelentésében a küldöttség, hogy miután a lelkész ellen emelt súlyos vádak halmazából nemhogy kánonellenes vétség volna kideríthető, de sőt azok az elfogulatlan bírálat szemüvegén vizsgálva, vádlóknak vádlott személye irányában táplált ellenszenvéből eredőknek tekinthetők, egyfelől a nagy közönség előtt kiméletlenül meghurcolt papi becsületnek, másfelől a hivatalos közegeiben méltatlanul sértett egyházmegye tekintélyének elégtétel adassék az által, hogy a felsőzempléni egyházmegye neheztelt határozata, azon szigorában, melylyel az alaptalanul vádoskodó s e mellett tiszteletlen hangon nyilatkozott vádlókat rendreutasította, az egyházkerületre beadott felebbezésükben használt tiszteletlen irmodort is tekintetbe véve, érvényben fentartandónak mondassék ki.

A nyomozási iratok tüzetes átvizsgálása folytán, vádlott lelkész ártatlansága kiderülvén, ezen indítvány egyházkerületünk által elfogadtatik, s ennél fogva a felsőzempléni egyházmegyének *Lasztócon*, 1880. évi február 17-én, 30. szám alatt hozott, panaszokdolákat megdorgálásra ítélő határozata, indokainál fogva, helybenhagyatik, annak végrehajtására az egyházmegye utasittatik, egyszersmind az alaptalanul panaszkodó *Izsépy Géza* és *Cseley Antal* főgondnokok az egész nyomozati eljárás költségeiben elmarasztaltatnak.

Minthogy azonban a nyomozati iratokból az kétségtelen bizonyossággal kitűnik, hogy a magyar-izségi egyház régi anyakönyve meg van csonkítva: a felsőzempléni egyházmegye utasittatik, hogy ezen anyakönyvnek — ha lehetséges — kiegészítését,

de mindenesetre a még meglevő részei biztosítását, saját hatáskörében eszközölje; sőt miután ezen megbeszélés az izségi egyház előjárósága előtt éveken keresztül tudva volt, a nélkül, hogy ez az egyházlátogatás útján az egyházmegyének jelentetett volna, saját hatáskörében vizsgálja meg, vajon nem terheli-e e tekintetben az egyház egyik vagy másik előjáróját valami mulasztás, s aztán a kifejlendőkhez képest intézkedjék.

- 29.** Olvastatott az egyházkerületi consistoriumnak, Sárospatakon, 1880. június 28-án, 1-ső szám alatt hozott azon ítélete, melyszerint Tóth Pál, szőlőskei káplán-tanító minőségben alkalmazott lelkész, egy évre hivatalától — fegyelmi vétség miatt — felfüggesztetett;

mely határozat közgyűlésünkben kihirdettetvén, az tudomásul vétetik, s egyszersmind a felsőzempléni egyházmegye utasíttatik, hogy saját hatáskörében intézkedjék, miszerint a szőlőskei egyházban, a jövő iskolai év kezdetére, az iskola úgy rendeztessék be, hogy a jövő iskolai év elején az iskolatanítás akadálytalanul megkezdethessék; valamint intézkedjék a felől is, hogy a felfüggesztett káplán-tanító és utóda között, a fizetés elosztásának kérdése igazságos alapon rendeztessék.

- 30.** Tárgyalás alá vétetett a felsőzempléni egyházmegye által, 1880. június 16-án, Gálszécsen tartott rendkívüli közgyűlésben, 2-ik és 3-ik szám alatt keletkezett azon két határozat, melyben a fentnevezett egyházmegye autonómiáját látja sértve az által, hogy egyházkerületünk a Kiss József és Tóth Pál lelkészek ellen, a fennebb tárgyalt panaszos ügyekben, 1880. évi tavaszi közgyűléséből, 73. és 74. számok alatt hozott határozat értelmében, közvetlenül küldött ki nyomozó küldöttséget, s az egyházmegyét ezen nyomozat megejtésénél mellőzte, és ámbár ezen esetekben kivételesen beleegyezik ezen eljárásba, mindazáltal ez iránybani óvását kéri jegyzőkönyvbe vétetni.

Egyházkerületünknek távolról sem volt célja, egyházkerületi bizottság kiküldése által, a felsőzempléni egyházmegye autonóm jogkörébe vágni és ezt a nevezett egyházmegye megnyugtására kész jegyzőkönyvileg kijelenteni; de — mint az az idézett határozatokban is indokolva van — tette azt azon okból, mivel mindkét ügyben az eljáró egyházmegye is vádolva lévén, ezen ügyekben mint nyomozó bíróság nem járhatott el.

- 31.** Az egyházkerületi lelkészvizsgáló bizottság, az 1880. évi június hó 20—26-ik napjain Sárospatakon tartott üléseiről, következőkben terjeszti föl jelentését:

A lelkészvizsgálatot megelőzőleg, a vizsgálati szabályok értelmében kiadatott *I. az első vagyis bekebelezési vizsgát tevőknek*: a) otthon kidolgozandó egyházi beszédre, szövegül: Róm. X. 13. v. „Valaki segítségül hívja az úrnak nevét, megtartatik“; b) itt a vizsga helyén kidolgozandó theologiai értekezésre: Péter és Pál összeütközése, vagyis: hogy az antiochiai összeütközésnél melyik félnek, Péternek vagy Pálnak volt-e és mennyiben igazsága? Az egyik vagy másik fél eljárásában mi helyeselhető vagy mi menthető, vagy mi kárhoztatandó? — c) egyházi szónoklati próbamű gyanánt, szintén otthon való kidolgozásra s annak a vizsgán leendő elpredikálására, szövegül: II. Timoth. I. 13. „Az igaz beszédnek sat.“ — *II. A második vagyis lelkész-képességi vizsgát tevőknek*: a) otthon való kidolgozásra: „egy templomszentelési alkalommal végzendő keresztelési agenda“; b) a vizsga helyén, a vizsgát megelőzőleg kidolgozandó egyházi beszédre, szövegül: Péld. VII. 7. „Az igaz embernek neve áldott.“

Ezen beadott dolgozatok a vizsgáló-bizottság tagjai közt szétosztatván, megbiráltattak s azokra az érdemlett osztályozások a bizottság által megállapítottak.

Ezek után a kitűzött napokon, a szóbeli vizsga, az előirt vizsgálati szabályok pontos szem előtt tartása mellett, megtartatván, s ott a vizsgát tevők iskolai s mindennemű bizonyítványai, kinek-kinek, a vizsgára beálltával, a választmány előtt fölolvastatván, s a szükséghez képest érdemleg is tárgyalatván, az ekként egész lefolyásában komoly érdeklődéssel végrehajtott vizsgák következő eredményt tüntettek föl:

Első vagyis bekebelezési vizsgát tettek :

Simon János, aranyosi tanító s végzett theologus, első; Bodnár János, végzett theologus, első; Nagy János, v. theol., első; Görömbey István, v. theol., első; Simon István, v. theol., első; Varga Antal, v. theol., kitűnő; Szabó Károly, v. theol., első; Hézser Gyula, v. theol., első; Hutka József, v. theol., első; Tóth János, v. theol., első; Thúry Zsigmond, v. theol., első; Tokaji Nagy Lajos, v. theol., első; Hazay Béla, v. theol., első; Sárkány Sámuel, v. theol., első; Máthé Gyula, v. theol., kitűnő; Márton Gyula, v. theol., első; Fürjész Jenő, v. th., első; Ölbey János, v. theol., kitűnő; Ujj József, v. theol., első; Adorján Gyula, v. theol., első; Doktor Gyula, v. theol., első; Cserepes Gerzson, v. th., első; Szentimrey József, v. th., kitűnő; Novák Lajos, v. theol., kitűnő; Nagy Endre, v. theol., első; Kun Miklós, v. theol., első; összesen 26-an. Ezek közül 5 kitűnő, 21 pedig első általános osztályzattal.

Második vagyis lelkeszképességi vizsgát tettek :

Tantó János, kecskeméti segédlelkész, első; Szabó Endre, mándi segédl., első; Tóbiás Gyula, telkibányai segédl., első; Németh Péter, nagy-dobronyi segédl., kitűnő; Balajthy Károly, fehér-gyarmati segédl., első; Szabó Gyula, simonii segédl., kitűnő; Kolozs István, putnoki segédl., kitűnő; Oláh Péter, abaujvári segédl., kitűnő; Farkas Lajos, nagy-rozvágyi segédl., első; Szabó Imre, perbetei sl., kitűnő; Fürjész Tamás, lukai segédl., kitűnő; Szűcs István, ungvári segédl., kitűnő; Czinke István, sárospataki segédl., kitűnő; Takács Gyula, nyiregyházai segédl., kitűnő; Pajkoss Endre, szepsii segédl., kitűnő; Bárdos István, hegymegi segédl., kitűnő; Szűcs Sándor, kecskeméti segédl., kitűnő; összesen 17-en. Ezek közül 12 kitűnő, 5 első osztályzattal.

Mindezen megvizsgáltaknak osztály-jegyzékei, az erről szóló bizonyítványokba bejegyeztetvén, s a vizsgáló-bizottsági tagok névalírásával s szuperintendensi pecséttel megerősítettvén, az illetőknek kiadattak, s ők maguk, a vizsgáló-bizottságnak az elnökség által tolmácsolt áldás-kívánata mellett, további szent pályájukra elbocsáttattak.

A vizsga lefolyásáról, annak részleteiről szóló s a vizsgát tevők képesítettségét feltűntető, valamint azoknak iskolai és másnemű bizonyítványait kivonatilag magában foglaló bővebb jegyzőkönyv, utólagosan fog az egyházkerületi levéltárba letétel végett beszorgáltatni.

A lelkeszi vizsgáról tett ezen jelentés tudomásul vétetvén, az arról vezetett bővebb jegyzőkönyv beváratik s egyházkerületünk levéltárába megőrzés végett letétetni határozatik. Ezzel kapcsolatban s ennek alkalmából

32. A vizsgát tevők érdemjegyeiknek megállapításában s azoknak a képesítettségre vonatkozó alkalmazásában, némely szabályszerűtlenségek tűnven föl:

Jövőre elhatározatik, hogy az első vizsgát tevőknél, a csak egy tantárgyból is javító-vizsgára útasított egyén, kápláni tisztek teljesítésére mindaddig, míg javító-vizsgáját le nem teszi, kibocsáttatást semmi szín alatt nem nyerend, továbbá a ki úgy az első, mint a második vizsgánál két vagy több tantárgyból elégtelen osztályzattal rovatik meg, az egyszerűen vissza- és egészen új vizsgára utasítandó leszen.

Végül, hogy úgy az első, mint a második vizsgáról nyert bizonyítvány általános osztályzat rovatába, e helyett: „kitűnő“ vagy „első osztályzattal,“ ez teendő: „kitűnő“ vagy „kellő képesítettséggel.“

- 33.** A főiskolai egyházi algondnoki hivatal betöltése céljából beadott szavazatok fölbontására kiküldött választmány, megbízatásában történt eljárásáról következő jelentést tesz:

Összesen bejött az egyházaktól 343 szavazat. Nem szavaztak *Alsözemplémből*: Lácá, Liszka, Gesztely. *Ungból*: Pályin, H.-Helmece, Gálóc. *Felsőzemplémből*: Legenye, Szöllőske, Lasztóc. *Abaujából*: Bátor, Selyeb, Vajkóc, Vajda. Összesen: 13.

A bejött szavazatok közül, Prágay Lajos esperes 175, jelölt társa pedig 168 szavazatot nyervén:

Prágay Lajos alsóborsodi esperesnek, jelölt társa mellett 7 szótöbbséggel, a főiskolai egyházi algondnoki hivatalra lett elválasztatása, végzésileg kimondatott.

A ki is, az egyházkerület közbizalmából nyert ezen kitüntetését meleg szavakban megköszönvén, ünnepélyes ígéretet tőn, hogy élete hanyatló szakában, minden erejét s tehetségét arra szentelendi, hogy a közbizalom várakozásának megfelelően s igyekezni fog, hogy főiskolánk az ő szerény működése mellett is, szellemi és anyagi emelkedést vegyen. Mire letevén az ünnepélyes esküt, a közgyűlés legszélyesebb üdvözlése mellett, algondnoki hivatalát elfoglalta.

A szavazataikat be nem adott egyházak, szabályaink értelmében, a 2 frt. bírságban elmarasztaltatván, ezen bírságpénzek az illetőktől, ide értve a folyó évi tavaszi gyűlésben elmarasztaltattakat is, az illető esperesek által szigoruan behajtatni határozattak.

Amennyiben pedig, a nem szavazott egyházak közt olyanok is vannak, melyek azon oknál fogva nem szavaztak, mert jelenben nem rendes lelkészek-, hanem ideiglenesen csak káplánnal, vagy káplán-tanítóval vannak ellátva s így az anyaegyházi jogok gyakorlására nem érzék magukat jogosítva, jövőre; minden lehető tévedés kikerülése tekintetéből, kimondatik, hogy csak azon egyházak vesztik el az anyaegyházat illető szavazási jogukat, melyek magukat anyaegyházi minőségben föntartani képesek nem lévén, törvényileg állandóul leányegyházakká lettek s más anyaegyházhoz csatoltattak; azok pedig, melyek csak ideiglenesen, bizonyos kényszerítő körülményeknél fogva, az egyházi felsőség által meghatározott időtartamig függesztettek föl anyaegyházi minőségökben, s káplán vagy káplán-tanító szolgálatával élnek, szavazási jogukat továbbra is föntarthatják, sőt azzal élni köteleztetnek.

Ennek következtében, a mely jelenben szavazatot nem adott egyházak ez utóbbiak közzé számíthatók, azok jelen esetre a 2 frt. bírság alól fölmentetnek, a többiek ellenben azon bírságban elmarasztaltatnak.

- 34.** Olvastatott a főiskolai tanügyi bizottság 1880. június 6-án tartott ülése jegyzőkönyvéből:

a) az 5-ik pont, melyszerint Mitrovics Gyula hittanárnak újból akadémiai és Zsoldos Benő tanárnak gimnáziumi igazgatóvá lett megválasztatása; valamint

b) a 6-ik pont, melyszerint a köziskolai szék által Novák Lajosnak az elemi vagyis előkészítő osztály tanításával összekötött széniori hivatalra történt választatása jelentetik.

Ezen választások jóváhagyatván s megerősítettvén, tudomásul vétettek.

- 35.** Olvastatott ugyancsak a főiskolai tanügyi bizottság ugyanazon ülése jegyzőkönyvének

a) 2-ik pontja, melyszerint azon gyakori esetek meggátlása tekintetéből, hogy a vigyázatlan növendékek a gimnáziumban, előlegesen indokolt bejelentés nélkül távoznak el a tanintézet-

ből s a következő tanév elején pótvizsgára jelentkezésükkel, az akkor különben is igen elfoglalt tanári kartól, rendszertelen eljárásuk folytán, sok időt elrabolnak: jövőre azon végzés hozatott, hogy ily esetekben, a kik pótvizsgát tenni akarnak, azok a vizsga díjába, a tanári nyugdíjintézet alapjára 5 frtot fizetni köteleztetnek, s e szabályzat már a jelen iskolai értesítőben közzététetni határozatott.

Ezen intézkedés jóváhagyatik.

b) a 3-ik pont szerint, azon tapasztalat indokából, hogy a kevésbé szorgalmas tanulók, az érdemjegyeikről számukra kiállított szülői tudósításokat nem juttatják rendeltetésük helyére, e visszaélés megakadályozása céljából, azon szabályt látja a tanügyi bizottság, a gimnáziumi tanári kar előterjesztése alapján, életbeléptetendőnek, hogy jövőre, a tandíjak beszédese alkalmával, minden gimnáziumi tanulótól 11 kr. vétessék be oly célból, hogy a félévek végén kiállíttatni szokott tudósítások, az osztálytanár által postán küldethessenek rendeltetésük helyére.

Ezen intézkedés szintén jóváhagyatott, s életbeléptetése már a jövő iskolai évre eszközöltetni határozatott.

36. A sárospataki számvevőszékben és tanügyi bizottságban, részint halálozás, részint lemondás által, néhány hely megüresedvén:

A számvevőszékbe Vécsey József és Dókus Gyula, a tanügyi bizottságba pedig világi részről Teleky Péter, Bernáth Dezső, Meczner József, egyházi részről Kopré Ferenc és Béky Sámuel urak választattak meg.

37. A főiskolai tanügyi bizottság, ez évi június hó 26-án tartott gyűlése jegyzőkönyvének 4-ik számú pontjában tudatja, hogy mint ezt már az iskolai évben elrendelte, a köziskolai szék közreműködése mellett, a műrégészeti tárgyak a szépművészeti múzeumba áthelyeztettek és a gyűjtemény „szépművészeti és műrégészeti múzeum“ hivatalos nevet nyert. Egyszersmind ajánlólag terjeszti fel, a múzeum tovább fejlesztésére és biztosítására, a köziskolai szék által ajánlott és általa jóváhagyott javaslatokat. Névszerint:

1) hogy az eddigelé felerészben a rajziskolára fordított magánvizsgái 2 frt. díj, eredeti rendeltetéséhez képest, a szépművészeti múzeum javára visszaadatván, a főiskolai rajztanoda felszerelési költségeinek fedezésére, az évi költségvetésbe bizonyos összeg legyen felveendő.

2) A közönséghez a mellékelt szöveg szerint való felhívás intézendő az igazgatóság által abban az irányban, hogy műrégészeti tárgyaival s újabb leleteivel múzeumunkat gyarapítsa. Zemplénnvármegye és a szomszédos megyék világi hatóságai, valamint egyházkerületünk útján, az egyházmegyék különösbbe is felszólítandók volnának, hogy tudomást vevén szépművészeti és műrégészeti múzeumunkról, ennek gazdagítását hivatalos úton is elősegélgék.

3) A nemzeti múzeum igazgatóságához hivatalos megkeresés intéztessék egyházkerületi úton arra nézve, hogy nevezett országos intézet különben is ily célra fordíttatni szokott duplumáiban, a mi múzeumunk is részesíttessék s az ez ügyben való közbenjárásra egyházkerületi főgondnokunk, id. b. Vay Miklós úr ő méltósága kéressék fel.

4) A múzeum őrre felhatalmazandó lenne arra nézve, hogy a közigazgatóval egyetértve, duplumaiból csere útján egyes példányokat más intézeteknek vagy magánosoknak is átengedhessen, azon határozott kikötéssel, hogy minden ily intézkedésről az évi értesítőben számot adjon.

5) A könyvtár- és a múzeumhoz vezető s műberendezésre is alkalmas folyosónak, egyszersmind a gyűjtemények biztonságára szolgáló vasráccsal leendő elrekesztése, a tanügyi bizottság által már elfogadtatván, ezen vasrács, a főiskolai pénztár költségén, minélelőbb felállítandó.

A tanügyi bizottság által, a szépművészeti és műrégészeti múzeum átalakítására, valamint tovább fejlesztésére tett mindezen jelentés és indítványok minden pontjaiban elfogadtatnak és megerősítetnek, s kivitelők, részint a múzeumi őr és igazgató

gatóság, részint pedig a gazdasági választmányra bízotnak; a 4-ik pontra vonatkozólag pedig, b. Vay Miklós főgondnok úr ő méltósága különösen is megkérendő, hogy a nemzeti muzeum duplumaiban való részesíthetés kedvezményének kieszközlése végett, a nemzeti muzeum igazgatóságánál nagybecsű befolyásával közbenjárni kegyeskedjék.

- 38.** Indítványoztatott, hogy miután Bokor József sárospataki tanárnak, a tiszántúli ref. középiskolai tanáregyesület ez évi Szatmár-Németiben megtartandó közgyűlésére, már csak azon ok miatt is illő elmennie, hogy ott, megbízatásához képest, előterjesztést tegyen a múlt iskolai év külföldi és hazai tanügyi nevezetesebb mozzanatairól: részére az útiköltség utalványoztassék.

Ez indítvány egyhangulag elfogadtatott s Bokor József úrnak, útiköltség fejében, a főiskola pénztárából 15 frt. utalványoztatott.

- 39.** Miután főiskolánk, a sárospataki népbank és Bódogh Károly között, a téglagyár ügye még most sincs rendezve, felmerült indítvány folytán határoztatik:

hogy ezen bonyolult ügy rendbeszedése bizalmi férfiakra bízassék, s ennél fogva szóltassék fel a sárospataki népbank és Bódogh Károly, hogy a maguk részéről, egy-egy érdektelen bizalmi férfit nevezzenek ki, kik aztán, a főiskola részéről a gazdasági választmány által kinevezendő megbízottal együtt, vizsgálják meg ezen vitás ügyet s azt a jövő őszi közgyűlésünkig hozzák tisztába.

- 40.** Olvastatott a főiskolai gazdasági választmányi elnök jelentése, melylyel

a) bemutatja gazdasági választmányi elnök, az 1879. évi tavaszi közgyűlés 30. számú határozatában foglalt utasítás folytán, a főiskolai tőkék két kimutatásában foglalt különbségre vonatkozó jelentését.

A bemutatott jelentés a főiskola anyagi ügyei megvizsgálására kiküldött bizottsághoz tételik át, felhivatván ezen küldöttség, hogy egész munkálatáról jelentését jövő őszi közgyűlésünkre adja be.

b) Jelenti, hogy a jogigazgató részére perelőlegekre tett, valamint tiszti kiadásai 1441 frt. 97 krtban azért nem utalványoztattak, mivel azok a költségelőirányzat tételét, 772 frtot, tetemesen felülmulják. Ezzel kapcsolatban olvastatott a számvevőszék jegyzőkönyvének 78-ik pontja, melyben az foglaltatik, hogy a jogigazgató 1879. év végeig a pénztárból kivett összesen 3216 frtot, abból visszafizettetett 112 frt. és hogy a jogigazgató peres kiadásokra a mondott időig befektetett 3724 frt. 35 krt. Ugyanezen jegyzőkönyvben utasítás foglaltatik arra nézve, hogy a jogigazgató minden egyes peres esetre költségvetési előirányzatot adjon be a gazdasági választmányhoz, a ki azt megvizsgálás után utalványozni fogja, a perelőlegek könyvében pedig, minden egyes adós elleni követelésre két lapot nyisson, egyik a terhet, másik a törlesztést mutassa. — Utasítás foglaltatik továbbá a pénztárnok részére, hogy a perelőlegekre adott összegeket, az illető adósok tőke- és kamatköveteléséhez jegyezze, hogy ekként ezek is, mint egyenes követelések, nyilvántartassanak, s végre, hogy a tiszti kiadásokra fordított összegek külön mutattassanak ki.

Egyházkerületünk ezen ügy tisztába hozatala céljából, megbízta a főiskola anyagi ügyei megvizsgálására kiküldött bizottságot, hogy vizsgálja meg a jogigazgató ezen pontban érintett számadásait, igyekezzék a tiszti kiadásokat a peres ügyekre fordított előlegektől teljesen különválasztani és a számvevőszék fennebb jelzett intézkedéseit is figyelembe véve, jövő őszi közgyűlésünkre adjon javaslatot arra nézve, miként lehetne jövedőre ezen a peres és perenkivüli jogügyekre fordítandó előlegeket és a tiszti kiadásokat elkönnyvelni.

c) Felterjeszti a gazdasági választmányi elnök, hogy a jogigazgató arról értesíté a gazdasági választmányt, hogy őt a főiskola anyagi ügyei megvizsgálására kiküldött egyházkerületi küldöttség, a főiskola tőkési biztonságának átvizsgálására utasította, a mely utasítás fogyanatosítása tetemes utazási és bélyegkiadásba kerül, mely jelentésére a jogigazgatónak, a gazdasági választmány úgy intézkedett, miszerint utasítá a jogigazgatót, hogy ezen megbízásnak csak ott tegyen eleget, a hol költség nélkül járhat el, a többire pedig várja be az egyházkerület határozatát.

Egyházkerületünk a küldöttség által, a jogigazgatótól kívántakat, úgy látja könnyen és költség nélkül elérhetőnek, hogy minden adós szólittassék fel, miszerint telekkönyveit mutassa fel s birtoka becsértékét záros határidő alatt, a tőke különbeni felmondása terhe alatt, igazolja. Utasítja azért a gazdasági választmányt, hogy e tekintetben az előadott módon járjon el.

d) Indítványozza, hogy Molnár István sírjára, ki nemesak minden szellemi erejét a főiskolának szentelte, hanem több ezrekre menő megtakarított vagyonát is arra hagyta, egy tisztességes emlékkő állittassék.

Egyházkerületünk kegyeletes kötelességet vél teljesíteni, midőn a Molnár István sírjára, egy illendő emlékkő felállítását engedélyezi, s felhatalmazza a gazdasági választmányt, hogy az ezen célra szükséges összeget 120 frt. erejéig utalványozhassa.

e) Jelenti, hogy a számvevőszék jegyzőkönyvének 67. 68., 71., 72., 73., 74., 75. pontjai kinyomattak s az esperesi és gondnoki hivataloknak megküldettek, mely pontok a főiskola anyagi helyzetét tisztán kitüntetik.

Tudomásúl vétetik.

f) Jelenti továbbá, hogy a folyó évre készített költségelőirányzat szerint, a fedezetlen kiadás 5404 frt. 29 krajcár-ra rúg.

Ezzel kapcsolatban olvastattott a számvevőszék jegyzőkönyvének 80. pontja, mely ezen hiány megszüntetésére ad tervet, a mely szerint a hiány úgy volna megszüntethető, hogy egyrészt a sárospataki kiadványu tankönyvek használatára nézve hozott egyházkerületi határozatok szigoruan keresztül vitessenek. másrészt, hogy a gimnázium négy alsó osztályában a tandíj, a felgimnáziumban fizetett tandíjjal egyenlővé emeltessék.

A sárospataki tankönyvek elárusítására vonatkozólag, egyházkerületünk már tavaszi közgyűlésében határozván, ez alkalommal újabb határozat szüksége nem forog fenn; másrésztől azonban hajlandó egyházkerületünk a számvevőszék indítványát magáévá tenni s a tandíjt az algimnáziumban is 10 forintra emeli fel, mint a mily összeget a felgimnázium növendékei fizetnek.

41. Olvastattak a főiskolai számvevőszék jegyzőkönyvének fennebb még nem tárgyalt pontjai s, ezek közül;

a) a 13., 22., 25., 28., 34., 36., 44., 48. és 57. pontok, melyekben az alap hiányában bevehetetlen tőkéknek, a számadásból való kitörlése véleményeztetik, valamint a 17. pont, melyben a csőd alatt levő tőkék felhalmozódott kamatainak a számadásból való kihagyása javasoltatik.

Mindezen pontok az anyagi ügyek megvizsgálására kiküldött bizottsághoz tétetnek át megvizsgálás és véleményadás végett.

b) A 84. pontban a számvevőszék a leégett katonai kórház eladását véleményezi.

Mielőtt e kérdésben egyházkerületünk véglegesen határozná, felkéri főgondnok úr ő excellentiáját és Zemplénmegye főispánját, hogy a magas kormánynál járjanak

végére annak, vajon nem volna-e megnyerhető az engedély arra, hogy Sárospatakon kaszárnya építtessék s itt a szükségnek megfelelő számú gyalogság helyeztessék el.

c) Tárgyalás alá vétetett a 86. pont, melyszerint a számvevőszék Fráter Sándornak, a főiskolai gazdasági választmányhoz beadott azon kérelmét, hogy az általa 1880. évi január 1-én fizetni kötelezett haszonbér-részletre, 1880. augusztus 15-éig, a július 1-én lejáráó részletre pedig szeptember 29-ig fizetési haladékokat kér, — hajlandó megadni azon okból, mivel elkerülhető perköltségekkel sem a pénztárt, sem a bérlőt terhelni nem akarja; mert továbbá, míg a birtok víz alatt áll, nem határozható meg, mennyi haszonbért tartozik a folyamodó fizetni, s végre mert a megelőző években a haszonbért pontosan fizette és mert eddigi tartozásainak fedezésére, bérlő minden ingóságai úgy is le vannak foglalva.

d) Ezzel kapcsolatban tárgyaltatott a jegyzőkönyv 87. pontja, melyben azon intézkedés foglaltatik, hogy mivel a vízszabályozás költségei mindig a föld tulajdonosán hajtának be, s így a györgytarlói birtok bérlője által fizetendő mintegy 2800 frt. vízszabályozási költséghátrálékért is, a főiskola pénztára ellen vezetett végrehajtás: a főiskola pénztára fizesse meg ezen terhet s egyszersmind a gazdasági választmány gondoskodjék arról, hogy ezen vízszabályozási tehernek a haszonbérlő általi visszafizetése biztosítottassék s gazdasági választmány minden lehetőt tegyen meg, a Fráter Sándor elleni követelések kellő biztosítására.

A számvevőszék ezen határozataiban foglalt intézkedések helyeseltetnek és megerősítetnek.

e) A 89. pontban indítványozza a számvevőszék, hogy a tápintézeti felügyelő évi fizetése 40 frtról 100 forintra emeltessék.

Ezen indítvány, tekintetbe véve azt, hogy a tápintézeti felügyelő állása soknemű fáradozással jár, levelezési s egyéb költségekkel van összekötve, elfogadtatik s a tápintézeti felügyelő fizetése 100 frtra emeltetik.

42. Olvastatott Szücs István nyug. rajztanár kérvénye, melyben egyrésztől 100 frt. segélyt kér, másrésztől pedig kegy-, illetve nyugdíját oly módon kéri kiadatni, hogy abból 350 frt. neki, 150 frt. pedig kiskoru leánya, Szücs Vilma javára adassék ki, a kit ő ezen segítség nélkül neveltetni nem képes.

A mi folyamodónak a segélyre vonatkozó kérelmét illeti, az tavaszi gyűlésünk 117. számú határozatában előadott indokok alapján nem teljesíthető; a mi azonban a nyugdíjra vonatkozó kérelmét illeti folyamodónak nyugdíjába 350 frt., kiskoru leánya, Szücs Vilma javára pedig 150 frt. fog évenként kifizettetni.

43. Olvastatott Dezső Lajos, sárospataki állami tanítóképezdei igazgatónak, szuperintendensi hivatalunkhoz intézett előterjesztése, a melyben rámutatván arra, hogy egy állandó tanterv hiánya s a vállaltan árok gyakori változása, újabb időben nagyon érezhető volt, a képezdében tanuló hitfelekezetünkbeli tanítványok vallásvizsgáin: kéri, hogyha már állandó tanerőt nem lehet alkalmaznia a képezdei növendékek hit- és erkölcsstani oktatásánál, a bajnak legalább részben leendő megszüntetése végett, készíttessék egy oly állandó tanterv, melynek alapján a változó képezdei hitoktatók, elődeik nyomán haladhatnának és így a tanításban az egyöntetűség megtartatnék.

Az általunk is szükségesnek tartott célszerű és állandó vallás-erkölcsei oktatási tanterv készítésével s annak legközelebbi egyházkerületi gyűlésünk elé jóváhagyás végett leendő felterjesztésével, Mitrovics Gyula hittanár elnöklete alatt, Kovácsi

Sándor, gimnáziumi vallásstanár és Czinke István, jelenlegi képezdei vallásoktató bizat-
tak meg.

44. Zombory Emőd, sárospataki állami tanítóképezdei rajz- és szépírási tanár, múlt évi június hó 23—24. napjain, Sárospatakon tartott közgyűlésünk 41. számú jegyzőkönyvi megbízatásához képest, bemutatja az általa készített „Magyar szépírási füzeteket.“

E füzetek a sárospataki irodalmi körhöz azon útasítással tételnek át, hogy megvizsgálván azokat, azon esetben, ha célszerűeknek találja azokat, intézkedjék kinyomatások és népiskoláinkban leendő használás végett való szétküldése, valamint a szerző díjazása iránt.

45. Olvastatott dr. Lengyel Endre, mint a sárospataki polgári önkényes tűzoltó-egylet választmányi elnökének és dr. Ballagi Géza, ifjúsági ideiglenes parancsnoknak folyamodványa, a melyben előadván azt, hogy a sárospataki főiskolai ifjúság, a polgárság nemes példáján indulván, egy régi szép tervét valósította meg az által, hogy maga körében egy tűzoltó-egyletet alapított, hogy azonban a főiskolára, magára az ifjúságra és városra nézve egyaránt igen fontos egylet működését megkezdhesse, okvetlenül szükséges az egylet felszereléséről gondoskodni; minthogy pedig ezt az ifjúság saját erejéből nem teheti, tisztelettel kéri az egyházkerületet: vegye az egyletet anyagi pártfogása alá is s utalványoztassék részére a legnélkülözhetlenebb felszerelésre szükséges 675 forintnyi összeg, oly módon, hogy azt a főiskola penztára két éven át, negyedévenkénti részletekben fizetné az illető gyárosnak.

Egyházkerületünk, meglevén győződve az ifjúság kebelében alakulandó tűzoltó-egylet hasznos voltáról, szívesen veszi pártfogása alá s a felszerelésre szükséges összeget, a főiskola pénztárára, két év alatt leendő évnegyedenként való kifizetéssel, utalványozza; természetesen azon kikötéssel, hogy az utalványozott összegen vásárolt tűzoltó-szerek a főiskola tulajdonát képezik; egyszersmind felhívja a gazdasági választmányt, hogy használjon fel minden módot arra, hogy az eképen előlegezett összeg majdan az ifjúság által a főiskola pénztárának visszatérítették. Minthogy pedig az egyházkerület méltán megkívánhatja, hogy az anyagilag is így pártfogása alá vett egyletet szervezetében is ismerje, felkéri a főiskolai köziskolai széket, hogy a majdan általa megerősített alapszabályokat, tudomásvétel és jóváhagyás végett, terjeszse az egyházkerület közgyűlése elé.

46. Ugyanezen ügy tárgyalása alkalmából, Ragályi György, felsőborsodi segédgondnok úr, az eképen megalakult ifjúsági tűzoltó-egylet fentebb kitett felszerelési költségeinek fedezésére, a gyűlés színe előtt, 100 forintot adományozott.

Egyházkerületünknek, már évek hosszú során át, nincsen oly ténye, a melyhez Ragályi György úrnak, mint bőkezű adományozónak neve ne fűződne, a miért ez alkalommal is fogadja, áldozatkészségeért, egyházkerületünknek e helyen is kifejezett legmélyebb köszönetét.

47. Kun Pál, sárospataki gimnáziumi tanár, folyamodványában előadja, hogy a sárospataki irodalmi kör, „Német irodalmi olvasmányok“ című tankönyvét, még az 1878-ik évben kiadásra elfogadta s a gazdasági választmány azt, még az iskolai év elején ki is adta; de, bár az irodalmi kör, a a rendszabályok értelmében, 20 frt. szerzői díjat állapított meg ivenkint, a gazdasági választmány szerzői illetékének mégis csak felét, vagyis ivenkint 10 frtot fizetett ki mindez ideig; kéri azért az egyházkerületet a függőben levő ügynek belátása szerint való eldöntésére.

Egyházkerületünk megbízza a gazdasági választmányt, hogy adjon kimutatást arra nézve, hogy minő költségvetés alapján nyomatta ki Kán Pál tanárnak szóban

forgó tankönyvét s azt terjeszse a legközelebbi szeptemberben Sárospatakon működő tanügyi bizottság elé, hogy így aztán az, a feltüntetett adatok szerint mondjon végítéletet a szerzői díjazás, illetőleg a még kifizetendő összeg kérdéses ügyében.

- 48.** Olvastatott Orbán Józsefnek, mint a sárospataki tanári nyugdíjintézet elnökének kérvénye, melyben előadja, hogy Bihari Imre tanár, Sárospatakról történt eltávozásakor, adósa maradt a tanári nyugdíjintézetnek azon 126 frt. betéti tőkével és ennek azóta felszaporodott kamataival, melynek fedezését az úgynevezett emortualis angária képezte. Minthogy pedig Bihari Imre, minden segély nélkül bocsátatott el megválásakor, az ehez hasonló esetek előfordulása által, nemcsak minden egyes tanár emortualis angáriájának biztossága van kérdésessé téve, hanem, amennyiben ezen emortualis angáriák biztosítékán a nyugdíjintézet tőkéinek igen jelentékeny része fekszik, magának a nyugdíjintézetnek létele is a legmélyebben van érdekelve: kéri azért az egyházkerületet, hogy a Bihari Imre volt tanártól visszatartott, az ő emortualis angáriájának megfelelő összeg egy havi részletét, 116 frt. 66 krajcárt, a főiskola pénztárából kifizetni s ezen összeget, a nyugdíjintézet iránt való tekintetből, a hátralékos kamatokig, azaz 126 frt-ig kiegészíteni kegyeskedjék.

Minthogy egyházkerületünk a lehető legméltányosabban óhajtaná, a tanári nyugdíjintézetre való tekintetből, ez ügyet elintézni: a jelen folyamodvány azon utasítással adatik vissza Orbán Józsefnek, mint a nyugdíjintézet elnökének, hogy a legközelebbi őszi közgyűlésünk elé azt úgy felszerelve terjeszse elő, hogy a főiskolai pénztár által kiállított bizonyítványból kitűnjék az, mennyiben vonatott meg Bihari Imrétől a szokásos végkielégítési járadék, valamint a szintén melléklendő nyugdíjintézeti alapszabályokból kitűnjék az is: mennyiben érintik az ilyen esetek magának a nyugdíjintézetnek életérdekeit.

- 49.** Báró Vay Béla úr, tüzetes jelentést volt szíves előterjeszteni, az általa nagy szorgalommal és szakismerettel teljesített éremgyűjtemény rendezéséről és annak teljes bevégzéséről.

Hogy éremgyűjteményünk most már egyike a vidéki ilyenmü legbecsesebb és legnagyobb szakismerettel berendezett gyűjteménynek, azt a nemeskeblű és a tudományokkal is kiváló előszeretettel foglalkozó báró úrnak köszönhetjük első sorban: a miért is a legmélyebb köszönetünket fejezzük ki, annyi fáradságot igénylő áldozatkészségeért s főiskolánk ezen műveltségi ágának fejlesztése körül tanúsított buzgalmaért.

- 50.** Szabó Barna, főiskolai volt szénior, valamely egyetemen tanári pályára óhajtván magát képesztetni; e célja elérhetése tekintetéből pénzsegédelmet kér.

Az e célra szolgáló Bárczay-féle alapítványra, a folyamatban levő sorrendben, folyamodó előjegyeztetni engedélyeztetik.

- 51.** A főiskolai ellenőri megürült hivatal betöltésének kérdése merülvén föl:

Az jelenleg elhalasztandónak mondatik ki; megbizatván a főiskolai számvevőszék, hogy a következő iskolai számvevőszéki ülés alkalmával adjon véleményt, vajon nem lehetne-e ezen ellenőri állomást akként megosztani, hogy annak díjazási terhe a főiskolai pénztárt lehetőleg kevésbé terhelné, s véleményét a következő tavaszi gyűlésre terjeszse föl.

- 52.** Bernáth Dezső, ungi egyházmegyei képviselő, írásba foglalt azon indítványát terjeszti be, hogy küldetnék ki egy 5 tagból álló bizottság, oly célból és megbizással, hogy készítsen az egyházkerületi közgyűlések tanácskozásainak szabályozására és egyöntetűvé tételére egy szabályzat vagy házszabály-tervezetet, s terjeszse azt legközelebbi közgyűlésünk elé.

Ezen indítvány, a folyó évi tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyve 97. száma alatt, a lelkészválasztási törvények átnézésével megbízott választmányhoz, véleményezés végett áttétetni határoztatik; jelentése legközelebbi közgyűlésünkre bevértván.

53. Réthy Pál, golopi lelkész, a főiskolai egyházi algondnoki hivatalra a tavaszi gyűlésre beadatni kellett, de Golopról be nem adott szavazatnak kimaradása miatt reászabott 2 frt. birság alól magát azon oknál fogva kérvén fölmentetni, mert állítólag ő azt közvetlenül a szuperintendensi hivatalhoz Miskolcra küldötte be.

Folyamodó kérelmének már csak azért sem adatik hely, mert tudnia kellett, hogy a szavazatok közvetlenül az illető esperesi hivatalokhoz küldendők, honnan azok tömegesen szoktak a szuperintendensi hivatalhoz beszoáltattatni.

54. Pazar István, iskei ref. lelkész, azon kérelemmel járul az egyházkerület elé, hogy segítse őt „Egyetemes egyházi imatár“ című s kéziratban mellékelt dolgozatának közrebocsátásában.

Egyházkerületünk sajnálattal kénytelen kijelenteni, hogy ilyenmő irodalmi vállalatba, hivatásánál fogva, legjobb akarata mellett sem bocsátkozhatik; teljes méltánlattal van azonban szerző vállásirodalmi törekvései iránt, s épen e célból fölkeri Mitrovics Gyula hittanárt, hogy a mellékelt imagyüjtemény kéziratát áttekintvén, adjon arról véleményt, hogy így aztán, az eredményhez képest, egyházkerületünk legalább a kebelében működő lelkészek és érdeklődők figyelmébe és pártfogásába ajánlhassa.

55. Gyarmathy Soma, b.-ujlaki s garanyi ref. lelkész, azon vallásügyi sérelmet terjeszti elő, melynél fogva Dupály Mihály, garanyi római kath. férfi, ezelőtt néhány évvel, törvényes nejét elhajtván magától, Velyesbér Zsuzsánna ref. nőt fogadta magához, kivel több éven át törvénytelen házasságban él. Ezen törvénytelen házasságból egy fiu- és leánygyermek született, kiket Beszterczey Ferenc, barancsi római kath. plebános, törvénytelenül megkeresztelt s anyakönyvezett, holott törvény szerint mindkét nembeli gyermeknek a ref. egyházhoz kell tartoznia.

Ezen vallásügyi sérelemnek illető helyre való fölterjesztésére szuperintendensi hivatalunk kéretett fel.

56. Az őszi papszenteléssel összekötött közgyűlés a felsőzempléni egyházmegyében és pedig, az egyházmegye jelentése alapján, a sátoralja-ujhelyi egyházban fog megtartatni.

57. Mindezen jegyzőkönyvi pontok a közgyűlés által meghitelesítették.

Jegyzették: *Bálint József*, egyházkerületi főjegyző, az 1, 2, 3, 4, 7, 8, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 50, 51, 52, 53 57;

Mitrovics Gyula, aljegyző, az 5, 6, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 36, 37, 38, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 54, 55;

Debreczeni Bertalan, világi jegyző, a 9, 10, 11, 12, 21, 26, 28, 29, 30, 39, 40—a), b), c), d), e), f); 41—a), b), c), d), e); 42, 56-ik pontokat.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. A gyűlés elnökileg megnyitattik.
2. Főgondnok úr meg nem jelenhetése sajnós tudomásul vétetik.
3. A képviselők megbízó-levelei igazoltatnak.
4. A főiskolai algondnoki hivatalra bejött szavazatok felbontására küldöttség neveztetik.
5. A sárospataki és miskolci gimn. tanári kar véleményez az középiskolai rendtartás, tanárképzés és gimnáziumi tanterv tárgyában.
6. A sárospataki tanári kar és főiskolai tanügyi bizottság előterjesztése a gimn. tervjavaslatról.
7. A főiskolai gazdasági választmány elnökének, a képezdei tőkék és kamatairól fölterjesztett kimutatása.
8. A népiskolai könyvek címsorának az egyházmegyékhez megküldése szorgalmaztatik.
9. A györgyartlói birtok haszonbérletjével kötendő új szerződés előterjesztetik.
10. A Rozgonyi Mária hagyatéka ügyében fölterjesztés.
11. A tolcsvai Nagy Gedeon végrendeleti örökösei által kiállított biztosító okirat.
12. Az egyházkerületi főleánynövelde felügyelő-bizottságának javaslata az intézet ügyében.
13. A magyar királyi vallás- és közoktatási minisztérium intézménye az 1879-ik évre utalványozott államsegély ;
14. Ugyanazon minisztérium intézménye az egyházkerületben lehető régi műemlékek ;
15. " " " a Magyar-, Horvát- és Tótországban elhalt alattvalók halottleveleik kiadása ;
16. " " " a folyó évi államsegély kiutalványozása ;
17. " " " a Lukács Sándor „Nép kertész“ lapja ;
18. A magyar királyi honvédelmi minisztérium intézménye a néptanítók tanképesítettsége ügyében.
19. A tiszántúli egyházkerület észrevételei az egyetemes tanügyi bizottság szervezésére.
20. Révész Bálint, tiszántúli szuperintendens, 15 darab egyházkerületi névtárt küld.
21. Ugyancsak a tiszántúli egyházkerület határozata, az egyetemes tanügyi bizottság által kiadott tan-könyvek kiadói jogára nézve.
22. A dunántúli egyházkerület fölhívása a tanárképezdével összekötött bölesészeti tanfolyamnak föllállítása iránt.
23. Ugyanazon egyházkerület megküldi a Szondy Zsuzsánna végrendeletének egy kinyomatott példányát.
24. Török Pál, dunamelléki szuperintendens, tudatja az egyetemes tanügyi bizottság legközelebb tartandó üléseinek helyét és idejét.
25. A magyarországi „nő-segélyzőegylet,“ az „országos magyar képzőművészeti társulat“ s a „duna-szerdahelyi egyház“ segélyezése ügyében kibocsátott gyűjtő-ívek megküldetnek.
26. A Baldácsy alapítványt kezelő bizottság jelentése.
27. Az alsóborsodi egyházmegye jelentése Dancs Tamás noszvaji 3 éves tanítónak, a 4-ik évre lehető megmaradása iránt.
28. Kiss József, magyar-izségi lelkész és
29. Tóth Pál, szőlőskei káplán-tanító, felebbezett ügyeik.
30. A felsőzempléni egyházmegye fölterjesztése, a magyar-izségi és szőlőskei ügyekben követett egyházkerületi intézkedések ellenében.
31. Az egyházkerületi lelkészvizsgáló választmány jelentése.
32. A lelkészvizsgára vonatkozó újabb pótló szabályok.
33. A főiskolai egyházi algondnoki hivatalra beadott szavazatok eredményének alapján Prágay Lajos esperesnek algondnokká lett elválasztatása kimondatik s a szavazatok ügyében szintén pótszabályok hozatnak.
34. Mitrovics Gyula, akadémiai és Zsoldos Benő, gimnáziumi igazgatókká ; valamint Novák Lajos főiskolai széniorrá lett elválasztatásuk jelentetik.
35. A főiskolai tanügyi bizottságnak a jegyzőkönyv
  - a) 2-ik pontját illetőleg a gimnáziumi pótvizsgáknak a tanév elején szokott megtartása ; valamint

b) a 3-ik pontjára nézve, a félvényként kiállított szokott értesítések megküldése ügyében hozott határozatai jóváhagyatnak, s megerősítetnek.

36. A főiskolai számvevőszékben megüresedett helyek betöltetnek.

37. A főiskolai tanügyi bizottság indítványa, a szépművészeti és műregészeti muzeum átalakítására nézve, elfogadtatik.

38. Bokor József tanárnak, a tiszántúli középiskolai tanáregyesület ez évi Szatmár-Németiben tartandó közgyűlésére lehető elmenetele céljából, 15 frt. utalványoztatik.

39. A főiskolát illetőleg, a téglagyár ügyének tisztábihozatala végett, a sárospataki népbank-hivatal és Bódogh Károly fölhivatnak.

40. A főiskolai gazdasági választmány jelentése:

a) a főiskolai tőkék két kimutatásában foglalt különbség;

b) a jogigazgató részére perelőlegekre tett, valamint más tisztii kiadások;

c) a főiskola tőkéi biztonságának átvizsgálhatása céljából szükségelt tetemes utazási és bélyeg-költségek;

d) a Molnár István tanár sirjára állítandó emlék;

e) a számvevőszék jegyzőkönyve több pontjainak, az esperesi és gondnoki hivatalok részére megküldése;

f) a költségelőirányzat szerint mutatkozó fedezetlen hiány s ennek lehető megszüntetése, a sárospataki főiskolai tankönyvek kötelezett használata s a tandíj szabályozása ügyében.

41. A főiskolai számvevőszék jegyzőkönyvének még nem tárgyalt pontjai:

a) a bevehetetlen tőkéknek a számadásból való kitörlése, a csőd alatt levő tőkék felhalmozódott kamatainak a számadásból való kihagyása;

b) a leégett katonai kórház eladása;

c) Fráter Sándornak a haszonbér fizetése módja iránt fölterjesztett kérelme;

d) a vízszabályozás költségeinek mimódon leendő fizetése; és

e) a tápintézeti felügyelő fizetésének fölemelése ügyében.

42. Szűcs István nyugalmazott tanár kérelme.

43. Dezső Lajos államképezdei tanár előterjesztése, a vallás- és erkölestani oktatásnak a képezdében mutatkozó hiányairól s lehető orvoslásáról.

44. Zombory Emőd, államképezdei rajz- és szépírási tanár, az általa készített magyar szépírási füzetkét bemutatja.

45. A főiskolai ifjuság körében tűzoltó-egylet alakul, s fölszerelése megszavaztatik.

46. A főiskolai tűzoltó-egylet fölszerelésére Ragályi György felsőborsodi segédgondnok 100 forintot tett le.

47. Kun Pál tanár kérelme, „Német irodalmi olvasmányok“ címü tankönyvének szerzői illetéke ügyében.

48. Orbán József, tanári nyugdíjintézeti elnök, Bihary Imre volt tanár emortualis angariája ügyében intézkedést kér.

49. Báró Vay Béla jelentése az éremgyűjtemény rendezéséről.

50. Szabó Barna, főiskolai volt szénior, tanárképezdébe mehetése céljából, a Bárczay alapítványra előjegyeztetik.

51. A főiskolai ellenőri hivatal betöltésére nézve, véleményadásra a főiskolai számvevőszék megbizatik.

52. Bernáth Dezső indítványa, egyházkerületi gyűlési házszabályok iránt.

53. Réthy Pál, golopi lelkész, a főiskolai algondnokra bekívánt szavazat be nem adásáért 2 frt. birság fizetésére köteleztetik.

54. Pazar István, iskei lelkész, „Egyetemes egyházi imatár“ címü munkája birálat alá kiadatik.

55. Gyarmathy Soma, b.-ujlaki lelkész, Beszterczey Ferenc, barancsi római kath. plebános ellen, egy ref. vallásban született leány- és fiugyermek törvénytelenül lett megkereszteléséért s beanyakönyvezéseéért panaszol.

56. A folyó évi őszi egyházkerületi gyűlés, a felsőzempléni egyházmegyébe, S.-a.-Ujhelybe tüzetik ki.

57. A jegyzőkönyv meghitelesítettik.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely testületeket, bizottságokat vagy egyeseket illetnek.

- Baldácsy alapítványt kezelő bizottságot 26.
 Béky Sámuel kassai lelkészt 36.
 Bernáth Elemér királyi táblabíró 5., 19., 24., 40—a), b), c), 41—a).
 Bernáth Dezső ungi egyházmegyei képviselőt 36.
 Bizony Ákos egyházkerületi ügyészt 40—a), b), c), 41—a).
 Bódogh Károly alsózempléni egyházmegyei tanácsbíró 39.
 Bokor József akadémiai tanárt 12., 38.
 Csider Károly gömöri egyházmegyei tanácsbíró 5., 19.
 Czinke István sárospataki segédlelkészt 43.
 Dezső Lajos államképezdei igazgató tanárt 12.
 Dókus Gyula felsőzempléni egyházmegyei tanácsbíró 36.
 Dunántúli egyházkerületet 22.
 Egyetemes tanügyi bizottságot 5., 19.
 Egyházmegyéket általában 13., 14., 15., 16., 17., 18., 31., 32.
 Egyházkerületi főleánynövelde 12.
 Espereseket általában 8., 33., 41—e).
 Főgondnoki hivatal 12., 37., 41—b).
 Főiskolai gazdasági választmányt 7., 8., 37., 39.
 Főiskolai gimnáziumi igazgatót 35—a), b).
 Főiskolai számvevőszéket 51.
 Főiskolai széket 45.
 Főiskolai pénztárnoki hivatal 38.
 Felsőzempléni egyházmegyét 28., 29., 30.
 Fejes István s.-a.-ujhelyi lelkészt 5., 19., 40—a), b), c), 41—a).
 Fráter Sándor györgytarlói bérlőt 9.
 Hegedüs László főiskolai világi algondnokot 5., 12., 19.
 Irodalmi kört 44.
 Izsépi egyházat 28.
 Kérészi István gimnáziumi tanárt 5., 19.
 Kopré Ferenc alsózempléni esperest 36.
 Kovács Károly ungi egyházmegyei tanácsbíró 40—a), b), c), 41—a).
 Kovács Sándor gimnáziumi vallástanárt 43.
 Kun Pál gimnáziumi tanárt 47.
 Lengyel Endre orvostudort s alsózempléni egyházmegyei tanácsbíró 45.
 Meczner József abauji egyházmegyei tanácsbíró 36.
 Mitrovics Gyula hittanárt 43., 54.
 Mocsáry Lajos alsóborsodi egyházmegyei világi tanácsbíró 5., 19.
 Noszvaji egyházat 27.
 Orbán József akadémiai tanárt 12., 48.
 Prágay Lajos alsóborsodi esperest 33.
 Ragályi Gyula gömöri egyházmegyei tanácsbíró 40—a), b), c), 41—a).
 Ragályi György felsóborsodi segédgondnokot 46.
 Réthy Pál golopi lelkészt 53.
 Rozgonyi Irma örököseit 10.
 S.-a.-ujhelyi lelkészt 56.
 Szabó Barna volt főiskolai szénior 50.
 Sárospataki népbank-hivatal 39.
 Szinyei Gerzson akadémiai tanárt 5., 19.
 Szívós Mihály gimnáziumi tanárt 12.
 Szuperintendensi hivatal 12., 25., 55., 57.
 Szűcs István nyug. rajztanárt 42.
 Teleky Péter abauji egyházmegyei tanácsbíró 36., 40—a), b), c), 41—a).
 Terhes Barna alsózempléni egyházmegyei tanácsbíró 5., 19.
 Tiszántúli egyházkerületet 19., 21.
 Tolcsvai Nagy Gedeon végrendeleti örököseit 11.
 Tóth Pál szöllőskei káplán-tanítót 29.
 Tóth Pál egyházkerületi főleánynöveldei igazgató-tanárt 12.
 Vay Béla bárót s alsóborsodi segédgondnokot 49., 57.
 Vécsey Józsefet 36.